

UDK: 377 :796.062
pregledni članak
primljen 9. 2. 2017.

Marko PERKUŠIĆ, mag. iur.,
asistent, Sveučilište u Splitu

UGOVOR O POSREDOVANJU U SPORTU

Sažetak

Ugovor o posredovanju u sportu u našem pravu nije posebno uređen. Zakon o sportu upućujući na autonomna sportska pravila uređuje tek pravni status menadžera u sportu, pa se na ovaj ugovor odgovarajuće primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima. Riječ o inačici ugovora o posredovanju koja je zbog svojih specifičnosti učestalom primjenom u praksi otvorila niz dvojbi. Nastojeći odgovoriti na otvorena pitanja, u radu se vrši raščalamba ugovora o posredovanju u sportu kakav postoji u našem pravu prema posebnim odredbama Zakona o sportu, općim odredbama Zakona o obveznim odnosima, te autonomnim sportskim pravilima, s prijedlozima de lege ferenda.

Ključne riječi: menadžer u sportu, ugovor o posredovanju u sportu, obvezno pravo, obveze posrednika, obveze nalogodavca, autonomna sportska pravila.

I. UVOD

Uređujući osobe u sustavu sporta Zakon o sportu¹ posebno uređuje pravni status menadžera u sportu. Određuje ga kao fizičku osobu koja je prema pravilima nacionalnog saveza ovlaštena obavljati poslove posredovanja prelaska sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub.² Odredba je novelirana³ dopunom da se odredbe Zakona o menadžeru u sportu odnose i na sve fizičke i pravne osobe koje imaju sklopljene ugovore o ulaganju u sportaše, odnosno trenere u sustavu sporta na temelju kojih imaju pravo na dio prihoda koji proizlaze iz obavljanja njihove djelatnosti a koji po svojem sadržaju odgovaraju poslovima menadžera u sportu.⁴ Izvan navedenog određenja osoba koje se smatraju menadžerima u sportu (čl. 5. i 12. Zakona o sportu), te odredbi koje ograničavaju sudjelovanje menadžera u radu tijela sportskih klubova, odnosno saveza,⁵ Zakon o sportu ne sadrži odredbe koje se odnose na ugovor o posredovanju u sportu. Tako Zakon o sportu svojom posebnom normativom (*lex specialis* u odnosu prema op-

1) Zakon o sportu ("Narodne novine" broj 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15 i 19/16 – dalje: Zakon o Sportu).

2) Čl. 5. st. 2. i čl. 12. st. 1. Zakona o sportu.

3) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sportu ("Narodne novine" broj 86/12).

4) Čl. 12. st. 2. Zakona o sportu.

5) Vidjeti *infra* II.1.

čim pravilima obveznog prava) nije odgovorio na otvorene dvojbe proizašle iz prakse kod sklapanja i ispunjenja ugovora o posredovanju u sportu. Riječ je o pravnom odnosu koji je obveznopravne prirode, pa u dijelu koji nije posebno reguliran Zakonom o sportu supsidijarno treba primijeniti odgovarajuće odredbe Zakona o obveznim odnosima.⁶ S druge strane, kako Zakon o sportu normativom kojom uređuje status menadžera izrijekom upućuje na pravila nacionalnog saveza, od bitnog je značaja odgovoriti na pitanje pravne prirode tih autonomnih pravila sportskog saveza kod sklapanja i tumačenja ugovora o posredovanju u sportu.

II. UGOVOR O POSREDOVANJU U SPORTU PREMA ZAKONU O SPORTU I ODGOVARAJUĆOJ PRIMJENI OPĆIH PRAVILA OBVEZNOG PRAVA

II.1. Pojam i bitni elementi ugovora.

Posrednik/menadžer prema prethodno navedenim odredbama Zakona o sportu obavlja poslove posredovanja prelaska sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub. Daljnjim odredbama Zakon o sportu tek uređuje status posrednika/menadžera kao osoba koje: - ne mogu biti članovi tijela sportskog kluba/udruge za natjecanje, osobe ovlaštene za zastupanje te osobe ovlaštene za vođenje poslova po odluci ovlaštenog tijela ili na temelju općih akata sportskog kluba/udruge za natjecanje (odnosno koje su to bile u razdoblju od posljednjih godinu dana),⁷ - ne mogu imati dionice u sportskom dioničkom društvu,⁸ - ne mogu biti članovi uprave i nadzornog odbora sportskog dioničkog društva,⁹ te - ne mogu biti u skupštini i izvršnom tijelu sportskog saveza.¹⁰ Ugovor o posredovanju u sportu je posebna inačica ugovora o posredovanju kojeg (uz ostale imenovane ugovore o pribavljanju faktičnog rada i/ili njegova rezultata) regulira ZOO odredbama čl. 835. – 848. Kako se ugovor o posredovanju temelji na nalogu, to se, iako odredbama ZOO-a nije izrijekom propisano, na ovaj institut supsidijarno odgovarajuće primjenjuju i odredbe ugovora o nalogu,¹¹ te kad pravno uređenje ugovora o posredovanju na to upućuje¹² i odredbe ugovora o djelu.¹³

Tako se u smislu citiranih posebnih odredbi Zakona o sportu i općih odredbi ZOO-a,¹⁴ ovim ugovorom menadžer obvezuje dovesti u vezu s nalogodavcem osobu koja bi s njim pregovarala o sklapanju ugovora o transferu sportaša¹⁵ iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub, a nalogodavac se obvezuje isplatiti mu određenu proviziju ako

6) Zakon o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05, 41/08 i 125/11 – dalje: ZOO).

7) Čl. 27. st. 3. t. 7. i 10. Zakona o sportu.

8) Čl. 31. st. 4. Zakona o sportu.

9) Čl. 38. st. 2. Zakona o sportu.

10) Čl. 46. st. 5. t. 3. i 6., te čl. 47. st. 9. Zakona o sportu.

11) Čl. 763 – 784. ZOO-a.

12) Čl. 836. ZOO-a.

13) Čl. 590. – 619. ZOO-a.

14) Čl. 12. st. 1. Zakona o sportu, čl. 835. ZOO-a.

15) Transfer se prema pravilnicima nacionalnih sportskih saveza definira kao postupak prijelaza igrača iz kluba u kojem je bio registriran u klub za koji će biti registriran uz uvjet da igrač s novim klubom zaključi ugovor o zapošljavanju (čl. 2. st. 2. t. 4. Pravilnika Hrvatskog nogometnog saveza o radu s posrednicima od 12. prosinca 2016. – dalje Pravilnik HNS-a o radu s posrednicima).

ugovor bude sklopljen. Iz navedenog određenja proizlazi da je ugovor sklopljen kada su se stranke suglasile (bitni elementi ugovora), kako glede obveze menadžera o dovođenju u vezu s nalogodavcem osobe koja bi s njim pregovarala o sklapanju ugovora o transferu sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub, tako i glede obveze nalogodavca o plaćanju provizije. Međutim, kako obveza plaćanja provizije (ako stranke naplatnost nisu izrijekom isključile) postoji i kad nije ugovorena (*ex lege*)¹⁶, te kako u okolnostima kada visina provizije nije određena ugovorom, a ni običajem, istu na zahtjev stranke određuje sud prema posrednikovu trudu i učinjenoj usluzi¹⁷, to je ugovor sklopljen već s trenutkom kada su se stranke suglasile glede obveze menadžera.

II.2. Obilježja ugovora.

Općim odredbama ZOO-a kao ni posebnim odredbama Zakona o sportu nije propisan poseban oblik (forma) ugovora o posredovanju u sportu. Navedenim je (shodno prihvaćenom načelu neformalnosti u našem pravu)¹⁸ riječ o neformalnom ugovoru. Dakle, ugovoru koji se ako između stranaka nije usuglašeno da poseban oblik bude uvjet valjanosti njihova ugovora (ugovoreni oblik) može sklopiti u bilo kojem obliku.¹⁹ Ugovor je (ako stranke naplatnost nisu izrijekom isključile) naplatan, te dvostranoobvezan. Sklopljen je s trenutkom kada su se stranke suglasile o bitnim elementima ugovora pa je riječ i o konsenzualnom ugovoru.

Isto tako, posebnim odredbama Zakona o sportu, kao ni općim odredbama ZOO-a, obveza posrednika/menadžera da u vezu s nalogodavcem dovede osobu koja bi s njim pregovarala o sklapanju ugovora o transferu sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub nije ograničena kako vremenski tako niti brojem ugovora za koje posrednik /menadžer posreduje za nalogodavca. Zakon o sportu u tom dijelu preciznije uređuje prepušta pravilima nacionalnog saveza. Međutim, pravila nacionalnog saveza imaju pravnu prirodu općih uvjeta poslovanja,²⁰ sportska djelatnost (kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku)²¹ specifična je upravo prema često neočekivanim, brojnim i brzim promjenama glede relevantnih okolnosti za sklapanje ugovora o transferu sportaša, dok su posrednici/menadžeri u sportu osobe koje svoju djelatnost obavljaju kao profesionalnu, ali često i osobe koje to nisu.²² Navedene specifičnosti sportske djelatnosti zahtijevaju izmjenu i dopunu Zakona o sportu na način da se *de lege ferenda* ugovor o posredovanju u sportu uredi kao formalan pravni posao kojeg je potrebno sklopiti u pisanom obliku, te kao ugovor koji može imati samo ograničeno trajanje.

II.3. Razgraničenje prema ostalim imenovanim ugovorima.

Kako je prethodno navedeno, glavna obveza posrednika/menadžera je traženje i dovođenje u vezu s nalogodavcem osobe koja bi s njim pregovarala o sklapanju ugovora

16) Čl. 844. st. 1. ZOO-a.

17) Čl. 844. st. 2. ZOO-a.

18) Čl. 286. ZOO-a.

19) Načine u kojima se može izjaviti volja za sklapanje ugovora uređuje dredba čl. 249. ZOO-a.

20) Vidjeti *infra* III. 2.

21) Čl. 1. st. 4. Zakona o sportu.

22) Činjenična utvrđenja u predmetu VSRH br. Revx - 748/11 prema odluci od 2. rujna 2015.

ra o transferu sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub. Tako se njegova obveza sastoji od faktičnog rada, a ne u poduzimanju pravnog posla. On taj posao obavlja u svoje ime i za svoj račun i ne sklapa ugovor s trećom osobom u ime i za račun nalogodavca. Sam nalog za posredovanje ne ovlašćuje ga da za nalogodavca primi ispunjenje obveze iz ugovora sklopljenog njegovim posredovanjem. Za to mu je potrebna posebna pisana punomoć (ali i u ovim okolnostima nije riječ o punomoći za obavljanje posla, već o punomoći za primanje ispunjenja).²³ Njegov interes je traženje osobe koja bi s nalogodavcem sklopila ugovor, kada on u načelu stječe pravo na proviziju. Isto tako, dužan je voditi brigu i o interesima nalogodavca. Pri tom je ovlašten raditi i za trećega s kojim svog nalogodavca dovodi u vezu (posredovanje za obje strane), ali tada treba biti nepristran i s pažnjom dobrog gospodarstvenika skrbiti o interesima objiju strana između kojih posreduje.

Navedenim obilježjima ugovor o posredovanju usporediv je s pojedinim obilježjima kako ugovora o nalogu i ugovora o komisiji, tako i s pojedinim obilježjima ugovora o djelu i ugovora o zastupanju. Međutim, za razliku od nalogoprimca²⁴ i komisionara²⁵ posrednik nije ovlašten za račun nalogodavca poduzeti pravni posao. Isto tako, za razliku od komisionara i zastupnika²⁶ posrednik/menadžer nije ovlašten sklopiti ugovor s trećom osobom. Iako se obveze koje posrednik/menadžer ima prema nalogodavcu u jednom dijelu slične obvezama izvođača kod ugovora o djelu,²⁷ u bitnim obilježjima ovi se ugovori razlikuju. Tako se na ugovor o posredovanju ne može primijeniti pravno uređenje koje se odnosi na nadmetanje, te uređenje s onim djelima koji se odnosi na tjelesne stvari, materijal i slično. U tom smislu, i kad uređenje koje se odnosi na ugovor o posredovanju upućuje na odgovarajuću primjenu pravnog uređenja koje se odnosi na ugovor o djelu (kad je ugovoreno da će posrednik imati pravo na određenu proviziju i ako njegovo nastojanje ostane bez rezultata),²⁸ treba voditi računa da se i dalje radi o ugovoru o posredovanju i da se mogu primijeniti samo odredbe ugovora o djelu koje se odnose na takvu iznimnu naknadu, a u ostalom kao analogna i dopunska pravila.²⁹

II.4. Obveze posrednika/menadžera.

Obveze koje posrednik/menadžer ima prema nalogodavcu treba cijeliti u skladu s odredbom čl. 12. Zakona o sportu, te odredbama čl. 840. – 843. ZOO-a. Tako je me-

23) Čl. 837. ZOO-a.

24) U skladu s odredbom čl. 763. st. 1. ZOO-a, ugovorom o nalogu obvezuje se i ovlašćuje nalogoprimac poduzimati za račun nalogodavca određene poslove.

25) U skladu s odredbom čl. 785. st. 1. ZOO-a, ugovorom o komisiji obvezuje se komisionar obaviti za proviziju jedan ili više poslova u svoje ime i za račun komitenta.

26) Zastupnik temeljem punomoći s trećom osobom sklapa ugovor u ime i za račun nalogodavca.

27) U skladu s odredbom čl. 590. ZOO-a, ugovorom o djelu izvođač se obvezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje kakva fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obvezuje platiti mu za to naknadu.

28) Čl. 836. ZOO-a.

29) Vidjeti slično i šire: V. Gorenc, H. Kačer, H. Momčinović, Z. Slakoper, B. Vukmir, L. Belanić; Obvezno pravo, Posebni dio I. Pojedini ugovori, Novi informator, Zagreb, 2012., str. 407. – 410., V. Gorenc; Zakon o obveznim odnosima s komentarom, Rif, Zagreb, 1998., str. 1018. i 1019., V. Gorenc, L. Belanić, H. Momčinović, A. Perkušić, A. Pešutić, Z. Slakoper, M. Vukelić, B. Vukmir; Komentar Zakona o obveznim odnosima, Narodne novine, Zagreb 2014., str. 1290. O primjeni odredbi koje se odnose na ugovor o djelu vidjeti *infra* II.5.1.

nadžer prija svega dužan s pažnjom dobrog gospodarstvenika tražiti priliku za sklapanje ugovora shodno nalogu kojeg je preuzeo i s njome upoznati nalogodavca.³⁰ Kada je riječ o obvezi obavješćivanja nalogodavca, posrednik /menadžer je dužan postupajući s potrebnom pozornošću obavijestiti nalogodavca o svim okolnostima značajnim za namjeravani posao (posebno o mogućnostima sklapanja ugovora) i to, kako onih koje su mu poznate, tako i onih koje su mu morale biti poznate.³¹ Pri tom je dužan sudjelovati u pregovorima između nalogodavca i trećega kako bi uskladio njihove interese da bi došlo do sklapanja ugovora samo ako se na to ugovorom posebno obvezao.³² Međutim, i u okolnostima kada je posrednik /menadžer dodatnu obvezu sudjelovanja u pregovorima posebno ugovorio, njegovo držanje u pregovorima treba ostati neutralno (treba nastojati štititi interese obe strane). Posebno, u slučaju posredovanja za dva nalogodavca dužan je s pažnjom dobrog gospodarstvenika skrbiti o interesima objiju strana između kojih posreduje.³³ U normativi ZOO-a koja se odnosi na ugovor o posredovanju uređena je i obveza posrednika na vođenje posredničkog dnevnika u kojeg posrednik bilježi bitne podatke o ugovorima sklopljenim uz njegovo posredovanje. U skladu s navedenim uređenjem, ako je uz posredovanje menadžera došlo do sklapanja ugovora između nalogodavca i trećega menadžer je dužan u posrednički dnevnik ubilježiti bitne podatke o tom ugovoru i izdati potpisani izvadak iz tog dnevnika (posrednički list).³⁴ Kako uz navedenu obvezu posrednika nije posebno uređena odgovornost posrednika za povredu navedene obveze, ostaje samo odgovornost prema pravilima koja reguliraju odgovornost za štetu zbog povrede prethodno postojeće obveze (ugovorna odgovornost za štetu).³⁵ Međutim, upravo iz šireg tumačenja navedene odredbe proizlazi obveza nalogodavca obavijestiti menadžera o bitnim podacima sklopljenog ugovora.

II.4.1. Odgovornost posrednika/menadžera za štetu.

Povredom sklopljenog ugovora s nalogodavcem posrednik/menadžer istom odgovara za štetu koju trpi u uzročnopsljudičnoj vezi s tom povredom već u skladu s odredbama koje reguliraju odgovornost za štetu zbog povrede prethodno postojeće obveze (ugovorna odgovornost za štetu). Međutim, regulativa koja se odnosi na ugovor o posredovanju odgovornost menadžera postavlja na način da menadžer odgovara širem krugu osoba (oštećenika) - „za štetu koju bi pretrpjela jedna ili druga strana između kojih je posredovao“.³⁶ Dakle, odgovara i prema trećoj osobi s kojom nije u obveznopravnom odnosu (trećoj osobi koju dovodi u vezu s nalogodavcem da bi s njim pregovarala o sklapanju ugovora o transferu sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub). Isto tako, proširena je i odgovornost menadžera u odnosu na opće odredbe koje reguliraju odgovornost za štetu zbog povrede prethodno postojeće obveze u odnosu

30) Dakle, u skladu s odredbom čl. 10. st. 1. ZOO-a. Međutim, valja voditi računa da odredba čl. 10. st. 2. ZOO-a nalaže da je sudionik obveznog odnosa dužan u ispunjenju obveze iz svoje profesionalne djelatnosti postupiti s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima (pažnja dobrog stručnjaka).

31) Čl. 841. ZOO-a.

32) Čl. 840. st. 1. i 2. ZOO-a.

33) Čl. 847. st. 2. ZOO-a.

34) Čl. 843. ZOO-a.

35) Odgovornost za štetu zbog povrede prethodno postojeće regulirana je odredbama čl. 342. - 349. ZOO-a.

36) Čl. 842. st. 1. ZOO-a.

na vrstu povrede (protupravne štetne radnje menadžera). Naime prema općim odredbama menadžer odgovara za zakašnjenje, neispunjenje, odnosno neuredno ispunjenje ugovornih obveza, dok prema regulativi koja se odnosi na ugovor o posredovanju odgovornost menadžera obuhvaća i odgovornost zbog posredovanja za poslovno nesposobnu osobu za čiju je nesposobnost znao ili mogao znati, te zbog posredovanja za osobu za koju je znao ili morao znati da neće moći ispuniti obveze iz tog ugovora. Navedenim posebnim uređenjem odgovornosti menadžera za štetu zbog povrede prethodno postojeće obveze naglašena je njegova obveza u primjeni dužne pozornosti kod ispunjenja ugovora.³⁷ Pri tom je izriekom regulirano da menadžer odgovara po kriteriju predmnije-
javane krivnje.³⁸ Tako se posrednik/menadžer može osloboditi odgovornosti ako dokaže da nije kriv za štetu.³⁹

Posebno je uređena odgovornosti menadžera za štetu koju je prouzročio nalogodavcu zbog toga što je bez dopuštenja nalogodavca obavijestio nekog trećega o sadržaju naloga, o pregovorima ili o uvjetima sklopljenog ugovora.⁴⁰ Navedenim posebnim uređenjem naglašena je odgovornost posrednika/menadžera da u obavijestima koje daje trećim osobama ostane u okviru preuzetog naloga kod sklapanja ugovora s nalogodavcem. Međutim, uređujući navedenu odgovornost posrednika /menadžera zbog davanja nedopuštenih obavijesti trećim osobama, za razliku od prethodno navedene posebne odgovornosti posrednika/menadžera (u kojoj uvijek odgovara po kriteriju predmnije-
vane krivnje)⁴¹, izriekom nije određen kriterij njegove odgovornosti. Tako je u sudskoj praksi i pravnoj doktrini izražena dvojba odgovara li posrednik/menadžer i za ovu povredu uvijek po kriteriju krivnje ili prema općim pravilima propisanom za odgovornost zbog povrede prethodno postojeće obveze.⁴² Naime, ako se posebno uređenje o odgovornosti po kriteriju krivnje ne odnosi i na odgovornost posrednika /menadžera zbog davanja nedopuštenih obavijesti trećim osobama, menadžer bi za ovu povredu odgova-

37) Pozornosti na koju upućuje odredba čl. 840. st. 1. ZOO-a.

38) Shodno odredbi čl. 1045. st. 1. u vezi s odredbom čl. 349. ZOO-a za postojanje odgovornosti posrednika /menadžera potrebna je nakana ili propuštanje dužne pozornosti.

39) Tako VSRH u odluci br. Rev – 2329/10 od 19. 6. 2012.: Odredbom čl. 819. ZOO propisano je da je posrednik dužan obavijestiti nalogodavca o svim okolnostima značajnim za namjeravani posao koje su mu bile poznate ili su mu morale biti poznate. Prema pak odredbi čl. 820. st. 1. ZOO posrednik odgovara za štetu koju bi pretrpjela jedna ili druga stranka između kojih je posredovao, a koja bi se dogodila zbog toga što je posredovao za poslovno nesposobnu osobu za čiju nesposobnost je znao ili mogao znati, ili za osobu za koju je znao ili morao znati da neće moći izvršiti obveze iz tog ugovora i uopće za svaku štetu nastalu njegovom krivnjom. U opisanoj činjeničnoj situaciji drugostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je preinačio prvostupanjsku presudu i odbio tužbeni zahtjev tužiteljice (čl. 393. st. 2. ZPP). Naime, utvrđene okolnosti konkretnog slučaja i po ocjeni ovog revizijskog suda opravdavaju zaključak drugostupanjskog suda da je tuženik kao posrednik pri sklapanju predmetnog pravnog posla postupao s potrebitom povećanom pažnjom (pažnja dobrog stručnjaka) te da se u datoj situaciji ne može govoriti o nikakvom prešućivanju s njegove strane svih onih okolnosti značajnih za namjeravani posao, a koje su mu bile poznate ili su mu morale biti poznate (čl. 819. ZOO), kao niti da je znao ili mogao znati da prodavateljica nekretnine neće moći izvršiti obveze iz predmetnog kupoprodajnog ugovora, zbog čega i nema odgovornosti tuženika u smislu odredbe čl. 820. st. 1. ZOO. Kod toga valja napomenuti da u smislu čl. 820. ZOO posrednik ne odgovara u načelu za uspjeh obavljenog posla, već samo za savjesno izvršenje posla (pri čemu treba primijeniti kriterij poostrene profesionalne odgovornosti) - a što je u konkretnom slučaju i uslijedilo, kako to pravilno zaključuje drugostupanjski sud.

40) Čl. 842. st. 2. ZOO-a.

41) Regulirane odredbom čl. 842. st. 1. ZOO-a.

42) V. Gorenc, L. Belanić, H. Momčinović, A. Perkušić, A. Pešutić, Z. Slakoper, M. Vukelić, B. Vukmir; Komentar Zakona o obveznim odnosima, o.c. str. 1303.

rao prema općim odredbama o odgovornost zbog povrede prethodno postojeće obveze koje uz odgovornost po načelu predmnijevane krivnje,⁴³ izuzetno u određenim okolnostima propisuju odgovornost po kriteriju uzročnosti.⁴⁴ U navedenoj dvojbi valja poći od stilizacije odredbe čl. 842. st. 1. i 2. ZOO-a koja odgovornost po kriteriju predmnijevane krivnje posebno uređuje samo za povrede iz odredbe čl. 842. st. 1. ZOO-a dok za povrede iz odredbe čl. 842. st. 2. ZOO-a kriterij odgovornosti nije posebno uređen. Slijedom izloženog treba ga sagledavati prema općim odredbama o odgovornost zbog povrede prethodno postojeće obveze.

Posebno su uređene i okolnosti u kojima posrednik/menadžer ne odgovara za štetu. Naime, on je dužan s pažnjom dobrog gospodarstvenika tražiti priliku za sklapanje ugovora shodno nalogu kojeg je preuzeo od nalogodavca. Dužan je i posredovati u pregovorima i nastojati da dođe do sklapanja ugovora, ako se na to posebno obvezao.⁴⁵ Međutim, izrijekom je isključena njegova odgovornost za štetu ako i pored potrebne brižljivosti nije uspio u svom nastojanju.⁴⁶

II.5. Obveze nalogodavca.

Nalogodavac, kao i posrednik /menadžer odgovara za štetu koju posrednik/menadžer trpi u uzročnopoljsedičnoj vezi s povredom sklopljenog ugovora u skladu s odredbama koje reguliraju odgovornost za štetu zbog povrede prethodno postojeće obveze (ugovorna odgovornost za štetu). Posebno je uređena tek odgovornost nalogodavca za štetu koju trpi posrednik/menadžer ako protivno savjesti nalogodavac nije pristupio pregovorima za sklapanje ugovora s osobom koju je posrednik našao, odnosno sklopio ugovor pod uvjetima koje je istom priopćio.⁴⁷ Pored ove odgovornosti, nalogodavac ima dvije temeljne obveze; - obvezu plaćanja provizije, te - obvezu naknade troškova učinjenih u izvršenju naloga.

II.5.1. Obveza plaćanja provizije.

Pravo posrednika/menadžera na proviziju nije potrebno posebno ugovarati, već on ostvaruje pravo na proviziju i kad nije ugovorena.⁴⁸ Kako je riječ o dispozitivnoj zakonskoj odredbi, strane prilikom sklapanja ugovora plaćanje provizije mogu isključiti (nalogodavac u ovom slučaju nema obvezu plaćanja provizije jer će posrednik raditi bez naknade). Ako što drugo nije ugovoreno, obveza nalogodavca na plaćanje provizije dopijeva u trenutku sklapanja ugovora za koji je posrednik/menadžer posredovao.⁴⁹ To iz razloga što posrednik/menadžer sklapajući ugovor o posredovanju preuzima rizik da mu se provizija isplati tek kada pronade treću osobu i dovede je u vezu s nalogodavcem, te kada ove osobe sklope ugovor.⁵⁰ Strane mogu ugovoriti da i će posrednik/menadžer

43) Čl. 342. st. 2. ZOO-a

44) Čl. 342. st. 4., čl. 343. i čl. 346. st. 2. ZOO-a

45) Čl. 840. st. 1. i 2. ZOO-a.

46) Čl. 840. st. 3. ZOO-a.

47) Čl. 839. ZOO-a.

48) Čl. 844. st. 1. ZOO-a.

49) Čl. 845. st. 1. ZOO-a.

50) Tako prema pravnom shvaćanju VSRH o odluci broj Rev - 218/12 od 18. studenog 2015.: Na navedeno utvrđeno činjenično stanje nižestupajski sudovi su pravilno primjenili materijalno pravo kada su

ostvariti pravo na određenu proviziju i ako njegovo nastojanje ostane bez rezultata. No, takve ugovore (odredbe) treba cijeliti prema pravilima koja uređuju ugovor o djelu.^{51, 52}

Nalogodavac i treća osoba mogu ugovor koji sklapaju usuglasiti ovisnim kako o odgovnom - suspenzivnom uvjetu⁵³ (pravni učinci ugovora odgađaju se do trenutka dok se uvjet ne ispuni ili ne izjalovi), tako i o raskidnom - rezolutivnom uvjetu (pravni učinci ugovora se raskidaju u trenutku kad nastupi buduća i objektivno neizvjesna činjenica postavljena kao uvjet). Kad je ugovor sklopljen pod odgovnim uvjetom prava i obveze suugovaratelja (učinci ugovora) još nisu nastali, pa posrednik stječe pravo na proviziju tek kad se uvjet ostvari.⁵⁴ S druge strane, kad je ugovor sklopljen pod raskidnim uvjetom, pravni učinci ugovora su nastali u trenutku kad je ugovor sklopljen (ali prestaju ako raskidni uvjet bude ispunjen), pa ostvarenje uvjeta nema utjecaja na posrednikovo pravo na proviziju.⁵⁵

Moguće je i da ugovor koji sklope nalogodavac i treća osoba bude nevaljan (dakle ništetan ili pobojan) u kojim okolnostima je posrednikovo/menadžerovo pravo na proviziju vezano uz njegovu savjesnost. Naime, posrednik ima pravo na proviziju samo ako mu uzrok nevaljanosti ugovora nije bio poznat.⁵⁶

Kako je moguće da posrednik/menadžer dobije nalog za posredovanje od obiju strana (dva nalogodavca - prema obojici ima iste obveze),⁵⁷ to je u ovim okolnostima i njegov pravo na proviziju ograničeno na način da od svake strane može zahtijevati samo

odbili zahtjev tužitelja za isplatu provizije. Naime, shodno odredbi čl. 835. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05, 41/08 i 125/11 – u daljnjem tekstu: ZOO), ugovorom o posredovanju obvezuje se posrednik dovesti u vezu s nalogodavcem osobu koja bi s njim pregovarala o sklapanju ugovora, a nalogodavac se obvezuje isplatiti mu određenu proviziju, ako ugovor bude sklopljen. U konkretnom slučaju nije prijeporno da je ugovoreno pravo tužitelja kao posrednika na proviziju, kao i visina provizije (čl. 844. ZOO-a). Međutim, osim u slučaju predviđenom odredbom čl. 836. ZOO-a (kada je između stranaka ugovoreno da će posrednik imati pravo na određenu proviziju i ako njegovo nastojanje ostane bez rezultata, koji ugovor se prosuđuje prema odredbama koje vrijede za ugovor o djelu), o čemu u konkretnom slučaju nije riječ, uvjet stjecanja posrednikova prava na proviziju je sklapanje ugovora za koji je posredovao (čl. 845. st. 1. ZOO-a). Dakle, tek kada je ispunjen taj uvjet i u trenutku sklapanja ugovora za koji je posredovao (podrazumijevajući da su u trenutku sklapanja tog ugovora nastali i učinci sklopljenog ugovora), posrednik stječe pravo na proviziju. Prema utvrđenju nižestupanijskih sudova nije došlo do sklapanja ugovora za koji je tužitelj posredovao, pa tužitelj u smislu citiranih odredbi, a kako to pravilno cijene nižestupanijski sudovi, nije stekao pravo na proviziju čiju isplatu u ovom postupku zahtjeva.

51) U skladu s odredbom čl. 836. ZOO-a primjenjuju se odredbe čl. 590. – 619. ZOO-a.

52) U pravnoj doktrini je dvojbeno mijenja li se u navedenim pretpostavkama pravna priroda ugovora. Tako je izraženo shvaćanje (V. Gorenc; Zakon o obveznim odnosima s komentarom, o.c., str. 1018. i 1019.) prema kojem takav ugovor "...i dalje ostaje posrednički ugovor...", "...ugovori s takvom klauzulom su i dalje posrednički ugovori, ne mijenja se kauza ugovora, samo posrednik ima iznimno pravo na naknadu, čega u slučaju neuspjeha kod ostalih ugovora o posredovanju nema. U tom smislu bi se odredbe ugovora o djelu ponajprije mogle primjenjivati na takvu iznimnu naknadu, a u ostalom kao analogna i dopunska pravila, nije li odredbama Glave XXI. ZOO-a (posredovanje) i samim ugovorom između stranaka drukčije uređeno, a glede naloga pravila o nalogu." S druge strane u dijelu literature (V. Gorenc, L. Belanić, H. Momčinović, A. Perkušić, A. Pešutić, Z. Slakoper, M. Vukelić, B. Vukmir; Komentar Zakona o obveznim odnosima, o.c., str. 1292., 1293.) iznijeto je i shvaćanje prema kojem zaključno "...u svakom konkretnom slučaju u praksi bit će potrebno utvrditi koja konkretna odredba treba imati prednost u primjeni."

53) U skladu s odredbom čl. 297. st. 1. ZOO-a ugovor je sklopljen pod uvjetom ako nastanak ili prestanak njegovih učinaka zavisi od buduće i neizvjesne činjenice.

54) Čl. 845. st. 2. ZOO-a.

55) Čl. 845. st. 3. ZOO-a.

56) Čl. 845. st. 4. ZOO-a.

57) Vidjeti *supra* II.4.

polovicu provizije.⁵⁸ Međutim, riječ je o dispozitivnoj zakonskoj odredbi pa je moguće ugovoriti i drukčiji omjer prava na proviziju u odnosu prema pojedinom nalogodavcu.

Iako je u navedenim okolnostima (ako nije drukčije ugovoreno) posrednik/menadžer ovlašten raditi i za trećeg s kojim svog nalogodavca dovodi u vezu, on nije ovlašten raditi protivno interesima nalogodavca (ako su njihovi interesi u koliziji). Posrednik koji je protivno ugovoru ili protivno interesima svog nalogodavca radio za drugu stranu gubi pravo na proviziju.⁵⁹

Visinu provizije određuju strane ugovorom (izričitim ugovornim odredbama, odnosno tarifom ili drugim općim aktom koji ima pravnu prirodu općih uvjeta poslovanja).⁶⁰ Ako visina provizije nije ugovorena, primjenjuju se običaji. Ako se visina provizije ne može utvrditi prema naprijed navedenim osnovama, na zahtjev ugovorne strane određuje je sud prema posrednikovu trudu i učinjenoj usluzi.⁶¹

II.5.2. Obveza naknade troškova.

Za razliku od provizije na koju posrednik/menadžer ima pravo (*ex lege*) ako ugovorom nije isključena, na naknadu troškova učinjenih u izvršenju naloga ima pravo samo ako je to izričito ugovoreno. Međutim, u okolnostima kada mu je pravo na naknadu troškova učinjenih u izvršenju naloga ugovorom priznato, on to pravo može ostvariti (nalogodavac je obavezan troškove naknaditi) i kad ugovor nije sklopljen.⁶² Ako posrednik/menadžer dobije nalog za posredovanje od obiju strana, a naknada troškova učinjenih u izvršenju naloga je ugovorena, on od svake strane može zahtijevati samo naknadu polovice troškova.⁶³ Isto tako, posrednik koji je protivno ugovoru ili protivno interesima svog nalogodavca radio za drugu stranu gubi pravo na naknadu troškova.⁶⁴

II.6. Opoziv naloga za posredovanje.

Nalogodavac može, ako se toga nije odrekao, opozvati nalog za posredovanje kad god hoće. Pri tom nalogodavac nije dužan svoj opoziv posebno obrazlagati. Međutim, nalog se ne može opozvati ako bi opoziv u okolnostima pojedinog slučaja bio protivan načelu savjesnosti i poštenja.⁶⁵ Pravno uređenje ugovora o posredovanju posebno ne predviđa pravo posrednika na jednostrani odustanak od ugovora. Međutim, kako je ugovor o posredovanju poseban oblik ugovora o nalogu, analognom primjenom ovih odredbi proizlazi da nalogoprimac (posrednik/menadžer) kao i nalogodavac mogu otkazati nalog u svako doba, samo ne u nevrijeme.⁶⁶

Upravo kod pretpostavki u kojima je moguće opozvati odnosno otkazati nalog za posredovanje do izražaja dolaze specifičnosti ugovora o posredovanju u sportu⁶⁷ u od-

58) Čl. 847. st. 1. ZOO-a.

59) Čl. 848. ZOO-a.

60) Vidjeti *infra* III. 2.

61) Čl. 844. st. 2. ZOO-a.

62) Čl. 846. ZOO-a.

63) Čl. 847. st. 1. ZOO-a.

64) Čl. 848. ZOO-a.

65) Čl. 816. ZOO-a.

66) Čl. 780. st. 1. ZOO-a.

67) Vidjeti *supra* II.2.

nosu na opće pravno uređenje ugovora o posredovanju. U tom smislu je, obzirom na često neočekivane, brojne i brze promjene glede relevantnih okolnosti za sklapanje ugovora o transferu sportaša, potrebno posebnim uređenjem ugovora o posredovanju u sportu dopuniti Zakon o sportu na način da se *de lege ferenda* posebno uredi mogućnost opoziva, odnosno otkaza naloga, te tako preciznije urede i okolnosti u kojima bi se opoziv odnosno otkaz naloga svakako smatrao protivan načelu savjesnosti i poštenja.

Isto tako, kako prestanak ugovora o posredovanju nije posebno uređen, izvan okolnosti kada je između strana ugovoreno da će posrednik imati pravo na određenu proviziju i ako njegovo nastojanje ostane bez rezultata (kada se odgovarajuće primjenjuju odredbe koje reguliraju ugovor o djelu)⁶⁸ na prestanak ugovora o posredovanju odgovarajuće se primjenjuju i ostale odredbe koje reguliraju prestanak naloga.⁶⁹

III. UGOVOR O POSREDOVANJU U SPORTU PREMA AUTONOMNIM PRAVILIMA NACIONALNIH SPORTSKIH SAVEZA

III.1. Nacionalni sportski savezi.

Kako je prethodno istaknuto,⁷⁰ Zakon o sportu menadžera u sportu određuje kao fizičku osobu koja je prema pravilima nacionalnog saveza ovlaštena obavljati poslove posredovanja prelaska sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub⁷¹. Navedenom odredbom Zakon o sportu preciznije pravno uređenje menadžera u sportu prepušta je nacionalnim sportskim savezima.

Sportski savez je udruga u koju se udružuju najmanje tri pravne osobe koje obavljaju sportske djelatnosti u jednom sportu, a koji radi ostvarivanja zajedničkih interesa u pojedinom sportu osobito: usklađuje aktivnosti svojih članica, organizira i provodi natjecanja, uređuje sustav natjecanja, pitanja koja se odnose na registraciju sportaša i njihov status te stegovnu odgovornost sportaša, promiče stručni rad u sportu i skrbi se o kategoriziranim sportašima.⁷² Nacionalni sportski savez osniva se ako na području Republike Hrvatske djeluju najmanje tri sportska kluba, odnosno najmanje dva sportska saveza osnovana u istom sportu.⁷³ Nacionalni sportski savez uređuje sustav natjecanja u sportu za koji je osnovan i druga pitanja za čije je uređivanje ovlašten prema odredbama ovog Zakona (potiče i promiče sport u skladu s Nacionalnim programom sporta, organizira nacionalna sportska prvenstva, skrbi o nacionalnoj sportskoj ekipi te predstavlja sport za koji je osnovan u odgovarajućem međunarodnom sportskom udruženju), te donosi pojedinačne akte kada je za to ovlašten. Ujedno općim aktima uređuje i uvjete koje moraju ispunjavati sportski klubovi da bi stekli profesionalni status, pitanja koja se odnose na posljedice koje proizlaze iz nepoštivanja određenih kogentnih obve-

68) U smislu odredbe čl. 838. ZOO-a.

69) Dakle, odredbe čl. 779. – 784. ZOO-a.

70) Vidjeti *supra* I. i II.1.

71) Čl. 5. st. 2. i čl. 12. st. 1. Zakona o sportu.

72) Čl. 46. st. 1. Zakona o sportu.

73) Čl. 47. st. 1. Zakona o sportu. Prema odredbi čl. 47. st. 2. ovog Zakona, članovi nacionalnog sportskog saveza su sportski savezi županija, Grada Zagreba i gradova te sportski klubovi istog sporta u Republici Hrvatskoj.

za predviđenih Zakonom o sportu, registraciju sportaša, njihova prava i obveze, pravo nastupa stranih sportaša za hrvatske sportske klubove, stegovne odgovornosti sportaša, te prava i obveze sportskih sudaca i zdravstvenih djelatnika ako ova pitanja ne uređuju strukovne udruge ovih osoba.⁷⁴

Kako se na nacionalnoj razini može osnovati samo jedan sportski savez,⁷⁵ to sportski savez u određenom sportu, shodno prethodno navedenoj zakonskoj normativi, ima monopol nad preciznijim uređenjem ugovora o posredovanju u sportu za koji je osnovan.

III.2. Pravna priroda pravila koje donosi sportski savez.

Prema shvaćanju iznesenom u pravnoj doktrini, opći pravni akti što ih donose sportske organizacije „...čine nedržavno, društveno, više ili manje autonomno pravo. Stupanj autonomije ove normativne djelatnosti ovisi o tome koliko su ustrojstvo i rad tih društvenih organizacija državno normirani, a koliko im državni propisi ostavljaju slobode da same, vlastitim aktima, uređuju svoje unutrašnje i međusobne odnose.“⁷⁶ Kako je prethodno istaknuto,⁷⁷ malo je otvorenih pravnih pitanja koja se odnose na ugovor o posredovanju u sportu na koje je odgovorio Zakon o sportu. Pravno uređenje ovog ugovora u većem dijelu prepušteno je općem pravnom uređenju ugovora o posredovanju, te autonomnim pravilima sportskih saveza. S druge strane, kako u pravnoj doktrini,⁷⁸ tako i u sudskoj praksi,⁷⁹ usuglašeno je pravno shvaćanje da autonomna pravila sportskih saveza imaju pravnu prirodu općih uvjeta ugovora (poslovanja). Prema općem pravnom uređenju obveznog prava,⁸⁰ opći uvjeti ugovora su ugovorne odredbe sastavljene za veći broj ugovora koje jedna ugovorna strana (sastavljač) prije ili u trenutku sklapanja ugovora predlaže drugoj ugovornoj strani, bilo da su sadržani u formalnom (tipskom) ugovoru, bilo da se na njih ugovor poziva. Dopunjuju posebne pogodbe utvrđene među ugovarateljima u istom ugovoru, i u pravilu obvezuju kao i ove, pa u slučaju nesleganja općih uvjeta i posebnih pogodbi vrijede ove posljednje. Opći se uvjeti moraju objaviti na uobičajeni način, pa ugovornu stranu obvezuju tek ako su joj bili poznati ili morali biti poznati u vrijeme sklapanja ugovora. Ništetne su odredbe općih uvjeta koje, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, prouzroče očiglednu neravnopravnost u pravima i obvezama strana na štetu suugovaratelja sastavljača ili ugrožavaju po-

74) Čl. 46. st. 1. Zakona o sportu.

75) Čl. 47. st. 4. – 6. Zakona o sportu.

76) N. Visković; Teorija države i prava, Birotehnika cdo, Zagreb, 2006., str. 191.

77) Vidjeti *supra* I., II.1., II.2. i II.3.

78) Tako M. Ivkošić; Pravni okvir transfera profesionalnih nogometaša, Uvod u športsko pravo, Inženjerski biro d.d., Zagreb 2009., str. 116. i 117.

79) Tako prema pravnom shvaćanju VSRH o odluci broj Revx - 748/11 od 2. rujna 2015.: U navedenom i sadržaj Pravilnika HNS-a iz 1995. na kojeg se pozivaju nižestupanjski sudovi može predstavljati samo opće uvjete ugovora (u smislu odredbi čl. 142. – 144. ZOO-a) koji se primjenjuju u okolnostima predviđenim odredbom čl. 142. st. 1., 2. i 3. ZOO-a, tj kad su se ugovorne strane na njega pozvale. U tom slučaju, opći uvjeti dopunjavali bi posebne odredbe konkretnog ugovora i činili bi sastavni dio ugovora. Međutim, u okolnostima kada se opći uvjeti ne slažu s nekom od posebnih odredaba ugovora o kojem je riječ, primjenjuju se posebne odredbe ugovora (čl. 142. st. 4. ZOO-a), s tim da se glede tumačenja odnosa između ugovornih odredaba i općih uvjeta primjenjuju pravila o tumačenju ugovora (čl. 99. – 102. ZOO-a).

80) Čl. 295. ZOO-a.

stizanje svrhe sklopljenog ugovora, čak i ako su opći uvjeti koji ih sadrže odobreni od nadležnog tijela.⁸¹

III.3. Primjerna pravila koje donosi sportski savez.

Iz prethodno iznesenog proizlazi da se autonomna pravila sportskog saveza primjenjuju samo onda kada su se ugovorne strane na njih pozvale. Klubovi su se dužni pridržavati autonomnih pravila sportskog saveza.⁸² Isto tako, kako autonomna pravila sportskog saveza imaju pravnu prirodu općih uvjeta ugovora (poslovanja), ugovori koje sklapaju sportaši redovito sadrže odredbu kojom su se dužni pridržavati pravila i odluka nacionalnog saveza. Autonomnim pravilima sportskih saveza, između ostalog, utvrđen je postupak, kao i uvjeti u kojima nadležna tijela nacionalnog saveza obavljaju registraciju igrača. Kako se u smislu ovih pravila transfer igrača može ostvariti samo pod pretpostavkom ako se igrač registrira za novi klub,⁸³ nacionalni savez kroz postupak registracije igrača (kao i kroz postupak registracije kluba) može nadzirati i transfere do kojih je došlo posredovanjem menadžera.⁸⁴

Sportski savezi donose i posebna autonomna pravila o radu s posrednicima. Ovim pravilima uz mogućnost angažiranja posrednika kako od strane igrača, tako i od strane klubova,⁸⁵ prava i obveza posrednika, igrača i klubova,⁸⁶ otkrivanja i objave podataka, plaćanja posrednicima, te naznake sukoba interesa,⁸⁷ uređuje se i dužnost registracije posrednika.⁸⁸ Uz obvezu registracije, od igrača i kluba koji sklapaju ugovor o posredovanju u sportu zahtijeva se pisani oblik tog ugovora, kojeg u navedenim okolnostima treba dostaviti savezu, kao i potpisanu izjavu posrednika kojom se, između ostalog, obvezuje pridržavati autonomnih pravila sportskog saveza.⁸⁹ Ujedno je trajanje ugovora ograničeno za razdoblje od dvije godine, s mogućnošću sklapanja novog ugovora.⁹⁰ Tako au-

81) Čl. 296. st. 1. ZOO-a. Međutim, odredbe o ništetnosti ne primjenjuju se na one odredbe općih uvjeta ugovora čiji je sadržaj preuzet iz važećih propisa ili se prije sklapanja ugovora o njima pojedinačno pregovaralo, a druga je strana pritom mogla utjecati na njihov sadržaj te na odredbe o predmetu i cijeni ugovora ako su jasne, razumljive i lako uočljive (čl. 296. st. 3. ZOO-a).

82) Tako npr. Pravilnik HNS-a o statusu igrača i registracijama (od 25. 2. 2015. s izmjenama i dopunama od 15. 6. 2015., 26. 11. 2015. i 12. 4. 2016. – dalje: Pravilnik HNS-a o statusu igrača i registracijama) da bi se registrirao nogometni klub odredbom čl. 4. st. 1. zahtjeva – da podnese županijskom nogometnom savezu, odnosno ovlaštenom nogometnom središtu, prijavu za prijem u članstvo u kojoj se obvezuje da će raditi po statutu, pravilnicima i odlukama HNS-a i njegovih organizacija i tijela.

83) Odredbom čl. 7. st. 1. Pravilnik HNS-a o statusu igrača i registracijama uređuje da samo registrirani igrači imaju pravo nastupa u organiziranom sportu. Potpisivanjem prijave za registraciju igrač se obvezuje da će poštivati Statut HNS-a, ŽNS-a, druge propise nogometne organizacije, kao i statute i druge propise FIFA-e i UEFA-e.

84) Odredbom čl. 51. Pravilnik HNS-a o statusu igrača i registracijama uređuje: Ukoliko su bile korištene usluge posrednika da bi se zaključio ugovor o transferu između dva kluba ili ugovor između igrača i kluba, to se treba označiti u predmetnom ugovoru navodeći ime posrednika.

85) U našem primjeru Pravilnika HNS-a o radu s posrednicima odredba čl. st. 1. uvodno određuje opseg na način da Pravilnik uređuje korištenje usluga posrednika od strane igrača i klubova kako bi zaključili ugovor o zapošljavanju između igrača i kluba, ili zaključili ugovor o transferu između dvaju klubova.

86) Čl. 7. – 14. Pravilnika HNS-a o radu s posrednicima.

87) Čl. 15. – 20. Pravilnika HNS-a o radu s posrednicima.

88) U našem primjeru Pravilnika HNS-a o radu s posrednicima čl. 3. st. 3, čl. 4. i 5. ovog Pravilnika.

89) Dodatak 1. - 5. Pravilnika HNS-a o radu s posrednicima.

90) Čl. 6. Pravilnika HNS-a o radu s posrednicima.

tonomna pravila sportskih saveza uređujući rad s posrednicima odgovaraju na otvorena pitanja koja se odnose na ugovor o posredovanju u sportu, a na koja Zakon o sportu nije odgovorio. Kako se nacionalni sportski savezi udružuju u Europske, odnosno svjetske saveze,⁹¹ ova pravila trebaju biti usklađena i s međunarodnim sportskim pravilima.⁹²

Međutim, i dalje je riječ o pravilima koja imaju pravnu prirodu općih uvjeta ugovora (poslovanja). Tako, nacionalni savezi specifična obilježja ugovora o posredovanju u sportu koja bi trebala biti ujednačena mogu uređivati na različit način. Isto tako, bez obzira na činjenicu da je ovim pravilima (kroz postupak registracije igrača i klubova) uređen sustav nadzora sklopljenih ugovora o posredovanju u sportu, ta pravila između ugovornih strana u praksi mogu biti zaobiđena bez pravnih posljedica ništetnosti tako sklopljenih ugovora (nije riječ o kogentnoj normi).⁹³ Sve navedeno upućuje na potrebu da se *de lege ferenda* specifična obilježja ugovora o posredovanju u sportu (*lex specialis* pravilima u odnosu na opće odredbe obveznog prava koje uređuju ugovor o posredovanju) posebno urede Zakonom o sportu.

ZAKLJUČAK

Iako je Zakon o sportu više puta noveliran nije odgovorio na otvorene dvojbe proizasle iz prakse kod sklapanja i ispunjenja ugovora o posredovanju u sportu. Kako je riječ o pravnom odnosu koji je obveznopravne prirode, to se u dijelu koji nije posebno reguliran Zakonom o sportu supsidijarno primjenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o obveznim odnosima (odredbe koje reguliraju ugovor o posredovanju, supsidijarno odredbe koje reguliraju ugovor o nalogu, a kad pravno uređenje ugovora o posredovanju na to upućuje i odredbe ugovora o djelu). Prema navedenim odredbama ovaj ugovor je neformalan, konsenzualan, te ako strane ugovora naplatnost nisu izrijeком isključile naplatan i dvostranoobavezan. U smislu ove normative obveza posrednika/menadžera da u vezu s nalogodavcem dovede osobu koja bi s njim pregovarala o sklapanju ugovora o transferu sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub nije ograničena kako vremenski tako niti brojem ugovora za koje posrednik/menadžer posreduje za nalogodavca. Međutim, sportska djelatnost, kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, specifična je upravo prema često neočekivanim, brojnim i brzim promjenama glede relevantnih okolnosti za sklapanje ugovora o transferu sportaša, dok su posrednici/menadžeri u sportu osobe koje svoju djelatnost obavljaju kao profesionalnu, ali često i osobe koje to nisu. Navedene specifičnosti sportske djelatnosti zahtijevaju izmjenu i dopunu Zakona o sportu na način da se *de lege ferenda* ugovor o posredovanju u sportu, kao posebna inačica ugovora o posredovanju, posebno uredi kao formalan pravni posao kojeg je potrebno sklopiti u pisanom obliku, te kao ugovor koji bi mogao imati samo ograničeno trajanje. Posebno pravno uređenje trebalo bi sadržavati pretpostavke u kojima je moguć opoziv odnosno otkaz naloga kod ugovora o posredovanju u sportu i odgovotiti na otvorena pitanja koja se javljaju u primjeni ovog ugovora.

91) U našem primjeru nogometnog saveza UEFA i FIFA.

92) Hrvatski olimpijski odbor (kao najviša nevladina nacionalna sportska ufruga u koju se udružuju nacionalni sportski savezi) provodi i skrbi o primjeni međunarodnih sportskih pravila, te donosi akte u svezi s njihovom primjenom (čl. 51. t. 7. Zakona o sportu).

93) Ako bi se ugovor o posredovanju u sportu sklopio protivno ovim pravilima, ne bi bila riječ o ništetnom pravnom poslu u smislu odredbe čl. 322. ZOO-a.

Do drukčijeg zaključka se ne dolazi niti analizom normative Zakona o sportu koja upućuje na autonomna pravila sportskih saveza. Naime, Zakon o sportu posebno uređuje tek pravni status menadžera u sportu kao osobe koja je prema pravilima nacionalnog saveza ovlaštena obavljati poslove posredovanja prelaska sportaša iz jednoga sportskog kluba u drugi sportski klub. Time je preciznije pravno uređenje menadžera u sportu prepustio autonomnim pravilima sportskih saveza. Međutim, autonomna pravila sportskih saveza imaju pravnu prirodu općih uvjeta ugovora (poslovanja), pa se primjenjuju samo onda kada su se ugovorne strane na njih pozvale. U tom smislu nacionalni savezi specifična obilježja ugovora o posredovanju u sportu koja bi trebala biti ujednačena mogu uređivati na različit način. Isto tako, bez obzira na činjenicu što je ovim pravilima (kroz postupak registracije igrača i klubova) uređen sustav nadzora sklopljenih ugovora o posredovanju u sportu, ta pravila između ugovornih strana u praksi mogu biti zaobiđena bez pravnih posljedica ništetnosti tako sklopljenih ugovora.

Abstract

In our law the contract on mediation in sport is not specially regulated. The sports law, referring to autonomous sports rules, regulates only the legal status of sports managers, so the provisions of the Law on Obligatory Realations are properly applied to this contract. This is a version of the mediation contract which, due to its specificity, raised a number of doubts by frequent application. In an effort to respond to open questions, the paper deals with the analysis of the mediation contract as it exists in our law under the special provisions of the Sports Act, the general provisions of the Law on Obligatory Realations, and autonomous sports rules, with *de lege ferenda* proposals.

Key words: sports manager, sports mediation contract, mandatory law, mediator's obligations, the obligations of the principal, autonomous sports rules.